

1000273554812

ikt. szám: FPH144 /5845 - 2 /2024

tárgy: Tájékoztató a Fővárosi Drogstratégia
megvalósításáról szóló éves cselekvési
tervről és a 2024.09.30-ig elért
eredményekről

Előterjesztés

a Emberi Erőforrások Bizottság részére

Tisztelt Bizottság!

A 2021-ben újraszervezett Budapesti Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (BKEF) az elmúlt két évben civil szakértőkkel és a fővárosi kerületek képviselőivel közösen dolgozott azért, hogy emberségesen és hatékonyan kezelje a fővárosi droghelyzetet. Ennek keretében 2022-ben elindult egy szisztematikus tevékenység, melynek célja az volt, hogy elkészüljön Budapest drogstratégiája. Az 1034/2023. (XII.13.) Főv. Kgy. határozatában fogadta el a Fővárosi Drogstratégiát (a továbbiakban Stratégia), amely dokumentum egy átfogó szakmapolitikai programnak készült, szakszerű módszertant alkalmazó helyzetfelmérésen alapul, melyhez a kutatói munkát a Magyar Addiktológiai Társaság (MAT) végezte el. A MAT kutatás eredményeképpen létrejött első tanulmánygyűjteményben áttekinthetőek az elmúlt években lezajlott hazai droghasználattal kapcsolatos kutatási eredmények és másodelemzésük tette lehetővé, hogy a Stratégia elkészítéséhez megbízható, Budapest specifikus adatokat, információkat ismerjünk meg. A kutatás második tanulmányköte révén pedig azokat a speciális céloknak megfelelő kutatási eredményeket ismerhettük meg, amelyek már kifejezetten a Stratégia céljait és előírt feladatait hivatottak alátámasztani.

A Stratégia kidolgozásának célja, hogy az alapértékek, célok és fejlesztési irányok megfogalmazásával lehetőséget biztosítson a fővárosi alkohol és a kábítószer-probléma együttműködésen alapuló kezelésére. A Stratégiát megalapozó hiánypótló helyzetfelmérés biztosítja az adatokon és tényeken alapuló leghatékonyabb beavatkozási pontok meghatározását kormányzati, kerületi és fővárosi önkormányzati szinten egyaránt.

Fővárosi droghasználattal kapcsolatos problémák és azok kezelése messze túlmutat a Fővárosi Önkormányzat közpolitikai jogkörein és lehetőségein. A Stratégia ezért arra törekszik, hogy négy beavatkozási szintén, a megelőzés, a kezelés, ellátás, felépülés, az ártalomcsökkentés és a kínálatcsökkentés területén

- ismertesse a tényeken és adatokon alapuló helyzetképet és a szakértők által beazonosított főbb problémákat;

- azonosítsa azokat a beavatkozási pontokat, feladatokat, amelyeken keresztül a Fővárosi Önkormányzat a meglévő jogkörei és anyagi forrásai jóvoltából hozzájárulhat a Stratégiában foglalt célok megvalósulásához;
- javaslatokat és ajánlásokat fogalmazzon meg a kerületi önkormányzatok és a központi kormányzat részére az alkohol és kábítószer használat területén tapasztalt hiányosságok enyhítése érdekében.

A Stratégia fő céljai:

- a budapestiek egészségi állapotának és életminőségének javítása,
- a szociális és társadalmi szolidaritás és biztonságérzet növelése,
- a legális és illegális szerfogyasztás mértékének és ártalmainak csökkentése.

A Fővárosi Drogstratégia 5 évre, 2024-2029 es időszakra íródott, céljainak operacionalizálása és ütemezése, a célok megvalósítása és annak nyomonkövetése érdekében éves cselekvési terv és beszámoló készítését írja elő. A 2024. 03. 01 - 2025. 02. 28. közötti időszakra vonatkozó cselekvési terv az Emberi Erőforrások Bizottságának 2024. febr. 27-i ülésére került előterjesztésre.

A 1036/2023.(12.13.) számú határozatában a Fővárosi Közgyűlés felkéri a főpolgármestert, hogy minden év szeptember 30-ig nyújtson tájékoztatást az Emberi Erőforrások Bizottsága részére a Stratégia megvalósításáról szóló éves cselekvési tervről és az előző évi eredményekről. Ezen határozatnak megfelelően jelen előterjesztés a cselekvési terv 2024. 09.30-ig megvalósult feladatok nyomonkövetésére szolgál.

Kelt a minősített elektronikus aláírásba foglalt időbélyegző szerinti időpontban.

Karácsony Gergely
Főpolgármester

Láttam:

dr. Számadó Tamás
főjegyző

mellékletek:

1. Tájékoztató a Fővárosi Drogstratégia feladatainak megvalósításáról

függelékek:

1. A Fővárosi Drogstratégia 2024. 03. 01 - 2025. 02. 28. közötti időszakra vonatkozó cselekvési terve
2. Fővárosi Drogstratégia

Tájékoztató Fővárosi Drogstratégia feladatainak megvalósításáról

Előzmények

2021-ben újjáalakított Budapesti Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (BKEF) az elmúlt 2 évben civil szakértőkkel és a fővárosi kerületek képviselőivel közösen dolgozott azért, hogy emberségesen és hatékonyan kezeljük a fővárosi droghelyzetet. Ennek keretében 2022-ben elindult egy szisztematikus tevékenység, melynek célja az volt, hogy elkészüljön Budapest drogügyi stratégiája. A Fővárosi Drogstratégia egy átfogó szakmapolitikai programnak készült, ami szakszerű módszertant alkalmazó helyzetfelmérésen alapul, melyhez a kutatói munkát a Magyar Addiktológiai Társaság (MAT) végezte el. A kutatás eredményeképpen létrejött első tanulmánygyűjteményben áttekinthetőek az elmúlt években lezajlott hazai droghasználattal kapcsolatos kutatási eredmények és másodelemzésük lehetővé teszi, hogy a Fővárosi Drogstratégia elkészítéséhez megbízható, Budapest specifikus adatokat, információkat ismerjünk meg. A kutatás második tanulmánykötete révén azokat a speciális céloknak megfelelő kutatási eredményeknek a bemutatására kerül sor, amelyek már kifejezetten a Fővárosi Drogstratégia céljait és előírt feladatait hivatottak alátámasztani.¹

A Fővárosi Drogstratégia kidolgozásának célja az volt, hogy az alapértékek, célok és fejlesztési irányok megfogalmazásával lehetőséget biztosítson a fővárosi alkohol és a kábítószer-probléma együttműködésen alapuló kezelésére. A Stratégiát megalapozó hiánypótló helyzetfelmérés biztosította az adatokon és tényeken alapuló leghatékonyabb beavatkozási pontok meghatározását kormányzati, kerületi és fővárosi önkormányzati szinteken egyaránt.

A stratégiai dokumentum hazai nemzeti szintű drogstratégia hiányában a települési önkormányzatok számára is iránymutatás adhat a helyi drogpolitika kialakításában.

A Stratégia szemlélete, alapelvei

Bármely pszichoaktív szer használata komplex és több okra visszavezethető jelenség, mely számos egymást erősíteni képes kockázattal járhat mind az egyén, mind a társadalom számára. Beavatkozásunk csak akkor lehet hatékony, ha a legális és az illegális szerhasználatot, valamint a viselkedéses függőségek kockázatait együttesen kezeljük. A Fővárosi Drogstratégiában a drog kifejezést együttesen használjuk az ellenőrzés alatt álló szerek (kábitószer, pszichotróp és új pszichoaktív szerek) és az ellenőrzés alatt nem álló, nagy népegészségügyi ártalmakat okozó szerek (pl. alkohol, nikotin) gyűjtőfogalmaként. Kábítószer alatt az ENSZ kábítószer-egyezmények mellékletében felsorolt és a Büntető Törvénykönyv vonatkozó rendelkezéseiben definiált szereket értjük.

A stratégiai dokumentumban tehát számos helyen nemcsak az illegális szerhasználattal összefüggő problémákra és azok kezelésének lehetséges formáira térnek ki az alkotók, hanem foglalkoznak a

¹ A MAT kutatás tanulmánykötetei a stratégia társadalmi egyeztetésével párhuzamosan a nyilvánosság számára is elérhetővé váltak a budapest.hu oldalon.

legális szerekkel is, különösképpen az alkohollal, helyenként a viselkedési addikciókkal (pl. okos eszközök addiktív használatával, az internet problémás használatával). Ezt a megközelítést teszi szükségessé a szakirodalmi tapasztalatok mellett a stratégialkotási folyamatot megalapozó helyzetfelmérés is, melynek eredményei értelmében a közoktatási intézményekben, a nem addikció specifikus ellátást nyújtó szociális/gyermekvédelmi és egészségügyi ellátásokban az alkohol használattal összefüggő krízis helyzetek előfordulási gyakorisága meghatározó. Ennek megfelelően az egészségfejlesztéssel, megelőzéssel és az ellátással, kezeléssel foglalkozó pillér célkitűzéseiben és a javasolt megoldási módok esetén is ezt a kiterjesztett megközelítést alkalmazza a Stratégia, kiváltképpen akkor, amikor univerzális megközelítéséről beszél.

A Stratégia fontos alapelve az érintettek bevonása és a részvételiség, ami már a helyzetfelmérő kutatás második szakaszában megkezdődött a területen dolgozó szakemberek és a területért felelős döntéshozók, szociálpolitikai szakértők, valamint a főváros területén, de nem drogspecifikus ellátásokban (egészségügyi, szociális, gyermekvédelmi) dolgozó munkatársak bevonásával. Az érintettek bevonása a kábítószerhasználat büntethetősége miatt nagy körültekintést igényel, a részvételi fórumokat relapszus prevenciós csoport résztvevőinek, illetve kórházi bentfekvéses addiktológiai ellátást nyújtó intézményekben kezelteknek tartottuk meg. A szerhasználók szélesebb körű elérése érdekében a Stratégia munkaanyagára online kérdőív kitöltésével is lehetőség volt visszajelzést küldeni. A kérdőív egy a Stratégia céljait és intézkedéseit összefoglaló videóprezentációval együtt került megosztásra a szerhasználókat és hozzátartozóikat széleskörben elérő - többnyire zárt - közösségi média felületeken.

Széleskörű társadalmi egyeztetés érdekében a Stratégia munkaanyagát és annak mellékleteit a Fővárosi Önkormányzat budapest.hu oldalán is nyilvánosságra hoztuk, a vélemények, javaslatok megküldésére 14 nap állt rendelkezésre. A beérkező véleményeket a BKEF stratégiaalkotó munkacsoportja megvitatta, az észrevételek, illetve az azokra adott válaszok a BKEF testületi ülésén kerültek megvitatásra. A stratégiaalkotás folyamata, főbb céljai és a főváros számára előírt feladatai megvitatásra kerülnek a főváros egyik civil szakmai fórumaként működő Esélyteremtő Munkacsoport 2023 novemberi ülésén is.

A Stratégia felépítése

A fővárosi droghasználattal kapcsolatos problémák és azok kezelése messze túlmutat a Fővárosi Önkormányzat közpolitikai jogkörein és lehetőségein. A Stratégia ezért arra törekszik, hogy négy beavatkozási szintén, a *megelőzés, a kezelés, ellátás, felépülés, az ártalomcsökkentés és a kínálatcsökkentés* területén

1. ismertesse a tényeken és adatokon alapuló helyzetképet és a szakértők által azonosított főbb problémákat;
2. azonosítsa azokat a beavatkozási pontokat, feladatokat, amelyeken keresztül a Fővárosi Önkormányzat a meglévő jogkörei és anyagi forrásai jóvoltából hozzájárulhat a Stratégiában foglalt célok megvalósulásához;

3. javaslatokat és ajánlásokat fogalmazzon meg a kerületi önkormányzatok és a központi kormányzat részére az alkohol és kábítószer használat területén tapasztalt hiányosságok és mulasztások enyhítése érdekében.

A Stratégia céljai

Nemzetközi szakmai ajánlások alapján elmondható, hogy egy drogügyi stratégia hasznos és reális célkitűzése a szerek használatához kapcsolódó kockázatok-, a használattal kapcsolatos ártalmak csökkentése, valamint a fogyasztók számára nyújtott szolgáltatások szükségleteknek megfelelő kialakítása és fejlesztése.

Ennek szellemében jelen Stratégia fő céljai:

1. a budapestiek egészségi állapotának és életminőségének javítása,
2. a szociális és társadalmi szolidaritás és biztonságérzet növelése,
3. a legális és illegális szerfogyasztás mértékének és ártalmainak csökkentése.

A fenti általános célkitűzések csak célzott, rendszerszerű intézkedések, közösségi beavatkozások és együttműködések segítségével valósíthatók meg.

Beszámoló a Fővárosi Drogstratégia megvalósulásáról (2024.03.01-2024.09.30.)

I. Prevenció, egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

„Vizsgálja meg egy módszertani támogatást biztosító koordináció létrehozásának lehetőségét, amely a köznevelési intézményeket, a kerületi Kábítószerügyi Egyeztető Fórumokat, az érdeklődőket orientálni tudja a megfelelő prevenciós programok kiválasztásában, a kerületi önkormányzatokat a helyi helyzetfelmérések lebonyolításában, a szerhasználati problémákkal küzdőket az ellátásba juttatása terén.”

2024 februárjában egy új munkatárs csatlakozott a Főpolgármesteri Hivatalhoz a Fővárosi Drogstratégia feladatai végrehajtásának koordinálására. A drogstratégiai koordinátor feladatai közé tartozik a Budapesti Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (továbbiakban: BKEF) munkájának koordinálása és a kerületi Kábítószerügyi Egyeztető Fórumokkal való kapcsolattartás és azok szakmai támogatása is. A drogstratégiai koordinátor munkáját a Szociálpolitikai Főosztály Társadalompolitikai Stratégiai osztályán végzi.

A fővárosi drogügyi helyzettel kapcsolatos tájékoztatási munka első lépéseként elkészítettük A Fővárosi Drogstratégia aloldalát a budapest.hu oldalon, amely közérthető formában mutatja be a Stratégia elveit, céljait és feladatait. Az aloldalról letölthetővé váltak a Magyar Addiktológiai Társaság által készített helyzetfelmérés eredményeit bemutató tanulmánykötetek is.

„Hozzon létre és tartson naprakészen egy drogügyi katasztert a fővárosban szolgáltatást nyújtó szervezetekről és az elérhető szolgáltatásokról, programokról.”

A Magyar Addiktológiai Társaság által a Stratégia megalapozásaként készült kutatásban elkészült egy adatbázis a fővárosban elérhető szenvedélybetegellátással foglalkozó szolgáltatásokról. Ezt az adatbázist rendelkezésünkre bocsájtották, azonban az 2022-es adatokat tartalmazott a szolgáltatásokra vonatkozóan, ezért új adatgyűjtést és új adatbázist hoztunk létre az általunk kidolgozott szolgáltatáskereső szempontrendszer alapján. A szolgáltatáskereső felület fejlesztése elkészült, az aktualizált adatok feltöltése megtörtént, jelenleg a tesztelés fázisa zajlik. Ennek során a rögzített információk helyességét és aktualitását a szolgáltatók maguk ellenőrzik vissza így az általuk jóváhagyott információkkal indul majd el a szolgáltatáskereső 2024 november elején. A szolgáltatáskereső elindításával lehetővé válik, hogy a felhasználók (érintettek, hozzátartozók, tanárok, házi orvosok stb.) címkék és kulcsszavak mentén megtalálják a számukra szükséges információkat a fővárosban elérhető megelőzéssel, kezeléssel, felépüléssel és ártalomcsökkentéssel kapcsolatos szolgáltatásokról és programokról.

„Hozzon létre a prevenció programok/beavatkozások minőségi tervezését elősegítő módszertani segédanyagokat (kérdőívek, tesztek, szakmai ajánlások), tudástárát, és biztosítsa az azokhoz való széleskörű hozzáférést.”

A módszertani támogatáshoz kapcsolódó online elérhető tudástár létrehozása megkezdődött. A prevenció programok minőségi tervezését elősegítő módszertani anyagok első körét összegyűjtöttük, az online felület kialakítása és a dokumentumok feltöltése jelenleg is zajlik. A tudástár 2024 novemberében lesz elérhető a felhasználók számára. A tudástár létrehozása kapcsolódik a Stratégia más pillérjeinek feladataihoz is, mivel a dokumentumtárban egységesen jelennek meg a szenvedélybetegséggel foglalkozó ellátórendszer különböző szakterületei (a prevenciótól kezdve az ártalomcsökkentésen keresztül a kezelésig, rehabilitációig).

A tudástár tartalmának kialakításához figyelembe vettük a drogprevencióval foglalkozó iskolai szociális segítők körében tartott szakmai műhelybeszélgetés során jelzett igényeket is.

„Vizsgálja meg a kereskedelmi és szolgáltató egységek működtetésével kapcsolatos jogi lehetőségeket, és tegyen intézkedéseket a saját hatáskörébe tartozó lehetőségekre vonatkozóan, a biztonságosabb éjszakai életet biztosító kezdeményezések megvalósítása érdekében.”

„A Stratégia célkitűzéseinek szellemében vizsgálja meg a közvetett vagy közvetlen tulajdonában lévő hirdetőfelületeken elhelyezhető reklámfelületek hasznosítására irányuló szerződéseket, annak érdekében, hogy az alkoholt népszerűsítő reklámok ne jelenjenek meg”

A Főpolgármesteri Hivatalon belül egyeztetéseket kezdeményeztünk a feladat végrehajtásával kapcsolatban. Megkezdjük továbbá a kereskedelmi és szolgáltató egységek működésével és a közvetett vagy közvetlen fővárosi tulajdonban lévő hirdető felületekkel kapcsolatos szerződések beazonosítását és összegyűjtését.

„Dolgozzon ki a Főpolgármesteri Hivatal munkavállalóit és a fővárosi önkormányzati tulajdonú cégekben dolgozó munkavállalókat célzó egészségfejlesztési, prevenciós stratégiát.”

A Stratégia megvalósításának első évére ütemezett feladatként a Főpolgármesteri Hivatal mentálhigiénéhez, egészségfejlesztéshez kapcsolódó feladatainak beazonosítását és összegyűjtését kezdtük meg a munkahelyi megelőző stratégia helyzetfelmérésének elkészítéséhez.

II. Kezelés, ellátás, felépülés pillér feladatai

„Hozzon létre egy naprakész, információs adatbázist a fővárosban elérhető ellátásokról és a szolgáltatásokról.”

A Magyar Addiktológiai Társaság által a Stratégia megalapozásaként készült kutatásban létrehoztak egy adatbázist a fővárosban elérhető szenvedélybetegellátással foglalkozó szolgáltatásokról. Ezt az adatbázist rendelkezésünkre bocsájtották, azonban az 2022-es adatokat tartalmazott a szolgáltatásokra vonatkozóan, ezért új adatgyűjtést és új adatbázist hoztunk létre az időközben kidolgozott szolgáltatáskereső szempontrendszer alapján. A szolgáltatáskereső felület fejlesztése elkészült, az aktualizált adatok feltöltése megtörtént, jelenleg a tesztfázis zajlik. Ennek során a rögzített információk helyességét és aktualitását a szolgáltatók maguk ellenőrzik vissza így az általuk jóváhagyott információkkal indul majd el a szolgáltatáskereső 2024 november elején. A szolgáltatáskereső elindításával lehetővé válik, hogy a felhasználók (érintettek, hozzátartozók, tanárok, házi orvosok stb.) címkék és kulcsszavak mentén megtalálják a számukra szükséges információkat a fővárosban elérhető megelőzéssel, kezeléssel, felépüléssel és ártalomcsökkentéssel kapcsolatos szolgáltatásokról és programokról.

„A szervezetek és szektorok közötti együttműködés fejlesztése érdekében szervezzen rendszeres időközönként szakmai és szakmaközi konferenciákat, workshopokat, tapasztalatcsere céljából.”

„Segítse elő a szenvedélybeteg-ellátás, a hajléktalanellátás és a gyermekvédelmi ellátórendszer tagjai közötti aktívabb, szakmai együttműködések kialakítását.”

A szervezetek és szektorok közötti együttműködések fejlesztése és a szakmaközi tapasztalatok megosztása érdekében az idei évben eddig két szakmai műhelytalálkozót szerveztünk. 2024 májusában a szenvedélybetegek számára alacsonyküszöbű szolgáltatást nyújtó szervezetek és a hajléktalanellátásban éjjeli menedékhely, illetve nappali melegedő szolgáltatásokat nyújtók körében szerveztünk szakmaközi találkozót. Az eseményen bemutatkozott két olyan fővárosi szolgáltató, akik kifejezetten szerhasználó hajléktalan embereknek nyújtanak szolgáltatásokat. A bemutatkozó előadások után a résztvevőkkel közösen gyűjtöttük össze a szerhasználó hajléktalan emberek ellátásával kapcsolatos problémákat, kihívásokat és megoldásukra vonatkozó javaslatokat. A találkozón elhangzottak alapján elkezdtük kidolgozni egy szakmaközi eljárásrendet/ajánlást a hajléktalan szerhasználó emberekkel való szociális munkára vonatkozóan.

Szintén 2024 májusában megtartott online szakmai műhely keretén belül a Budapesti Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (BKEF) testületének és munkacsoportjainak tagjai ismerhették meg az új pszichoaktív szerek piacának aktuális trendjeit és ártalomcsökkentéssel kapcsolatos nemzetközi jógyakorlatokat.

„Biztosítsa a korai kezelésbevétel szemléletének és módszereinek szélesebb körben történő elérhetőségét.”

A Stratégia Prevenció, egészségfejlesztés pillérének egyik feladatával együtt kerül megvalósításra, az online elérhető tudásbázisban a korai kezelésbevétel témájára vonatkozó szakmai anyagok is feltöltésre kerültek. A tudástár 2024 novemberében lesz elérhető a felhasználók számára.

III. Ártalomcsökkentés pillér feladatai

„A Budapesti Kábítószerügyi Egyeztető Fórumon keresztül teremtsen meg a szakmai párbeszéd lehetőségeit a nemzetközi tapasztalatok megosztására és azok bevezethetőségének vizsgálatára. Tegyen javaslatokat a mindenkori központi kormányzat számára a jogi, finanszírozási feltételek megteremtéséről.”

A Budapesti Kábítószerügyi Egyeztető Fórum testületének 2. ülését szerveztük meg ebben a évben. A tavaszi testületi ülésen bemutatásra kerültek a 2023-ban támogatást nyert alacsonyküszöbű, utcai megkereső szolgáltatásokat nyújtó programok. A programok eredményeinek bemutatása és a tapasztalatok megosztását követően a testület tagjai maguk is megosztották a kerületükre vonatkozó tapasztalataikat.

A BKEF testületi és munkacsoport tagjainak 2024. májusában online szakmai műhelybeszélgetést szerveztünk az ártalomcsökkentés nemzetközi jó gyakorlatairól és az új típusú pszichoaktív szerek használatával kapcsolatos trendekről. A találkozón 30 fő vett részt.

„Bővítse a maga eszközeivel és erőforrásaival olyan alacsonyküszöbű szálláshelyek és nappali melegedők létrehozását, amelyek kimondottan a szerhasználó hajléktalan emberek igényeihez igazodnak.”

A Fővárosi Önkormányzat fenntartásában működő Budapesti Módszertani és Szociális Központ és Intézményei (BMSZKI) által kidolgozott „Befogadó BMSZKI” programhoz kapcsolódva elkészültek azok a szakmai koncepciók, amelyek a BMSZKI több ellátási egységére vonatkozóan vizsgálták meg az addiktológiai problémával rendelkező fedél nélkül élő ügyfelek ellátása fejlesztésének a lehetőségét.

A BMSZKI Bánya utcai éjjeli menedékhelyén 2023 októberétől egy alacsonyküszöbű, rugalmas, az aktív addiktológiai problémával rendelkező fedél nélküli budapestiek szükségleteihez jobban illeszkedő szálláshely indult. A telephely földszinti szobáiba 32 férőhelyen a Menhely Alapítvány Diszpécser Szolgálatának delegálásával olyan tartósan fedél nélkül élő, gyakran addiktológiai és/vagy pszichiátriai problémával rendelkező hajléktalan embereket fogadnak, akik más szálláshelyek magasabb küszöbű bejutási feltételeit teljesíteni nem tudják. Az éjjeli menedékhely

biztosítja az éjjel-nappali benntartózkodás lehetőségét; az alkoholfüggőség és (akár a szálláson történő) alkoholfogyasztás toleráns, ártalomcsökkentő szemléletű kezelését; addiktológiai konzultációkat; fokozott orvosi és ápolási-gondozási kapacitásokat, valamint gyógyászati segédeszközöket és napi háromszori étkezést. A nyitás óta 2024. október 15. napjáig az intézményben 87 különböző ügyfél fordult meg. Az átlagos intézményben töltött idő 44 nap. A jelenlegi lakók közül 10 fő még az előző krízisidőszakban költözött be az intézménybe. A beköltözők több mint fele (48 fő) a beköltözés előtt több mint 2 éve lakott életvitelszerűen utcán, közterületen. Az ügyfelek 17 különböző kerületből, 15 különböző utcai gondozó szolgálat beszállítása nyomán érkeztek az intézménybe.

A 2024. év során is működött a BMSZKI Előd utcai éjjeli menedékhelye alsó szintjén létrehozott szálláshely (továbbiakban: védett szállás), ahol csak szerhasználó hajléktalan embereket fogadnak, 24 férőhelyen. A szálláshely igénybevételének nem feltétele az absztinencia vagy a szermentes állapot, ugyanakkor a biztosított szociális munka hangsúlyos eleme az érintettek addiktológiai ellátást nyújtó intézmények felé való orientálása, igény esetén rehabilitációs intézményben való felvételükkel kapcsolatos esetmenedzseri munka.

A Józan Babák Egyesület (a Fővárosi Szolidaritási Alap támogatásával) alacsonyküszöbű szolgáltatást, egyéni tanácsadást indított a BMSZKI Dózsa György úti éjjeli menedékhelyen, addiktológiai problémákkal küzdő várandós nőknek és anyáknak.

A Fővárosi Szolidaritási Alap támogatásával az idei évben két utcai megkereső program indult hajléktalan szerhasználóknak nyújtott ártalomcsökkentő szolgáltatásokkal. A Drog Stop Budapest Egyesület programja az utcai megkereső tevékenységen túl, szakemberek képzésével és szerhasználó hajléktalan emberek számára szervezett csoportfoglalkozásokkal is segíti az addiktológiai problémával küzdő hajléktalan embereket.

Alacsonyküszöbű szálláshelyek fejlesztése kapcsán megkezdtük a szerhasználó hajléktalan emberek igényeinek és szükségleteinek felmérését is. Az igényfelmérés módszertanáról és az ellátással kapcsolatos tapasztalatokról egyeztetéseket kezdeményeztünk a fővárosi hajléktalanügyi stratégia megvalósításán dolgozó munkatársainkkal, továbbá megbeszéléseket folytattunk a BMSZKI munkatársaival is a szerhasználó hajléktalan emberekkel folytatott munkájukról és a fejlesztési lehetőségekről, valamint a Stratégia ezirányú feladatairól. Az érintettek körében első körben az Előd utcai védett szálláson tartottunk fókuszcsoportos beszélgetést, ahol az ügyfelek igényeit, és az ellátásba kerülés akadályait jártuk körbe a résztvevőkkel. A kutatás folytatásaként október során még egy alkalommal látogatunk el a szállóra, amikor kisebb csoportos beszélgetéssel, illetve egyéni interjúkkal a folytattuk az érintettek szükségleteinek felmérését. Emellett, a Népligetben szenvedélybetegek számára szolgáltatásokat nyújtó szervezeteket is felkerestünk. A Baptista Szeretetszolgálat mobil tűcsere programját, illetve a HepaGo Projekt HIV és HCV szűréseit látogató ügyfelekkel való kapcsolatfelvételünk célja az volt, hogy olyan személyek véleményét is be tudjuk csatornázni az ellátások fejlesztésére vonatkozó javaslatainkba, akik jelenleg nem vesznek igénybe hajléktalan emberek számára nyújtott szolgáltatásokat.

„Biztosítson rendszeres (éves) forrást olyan fővárosi ártalomcsökkentő szervezetek számára, amelyek biztosítják a leginkább marginalizált szerhasználói csoportok elérését és összekapcsolását az ellátórendszerrel.”

Az marginalizált szerhasználói csoportok elérését és ellátórendszerrel való összekapcsolását célzó pályázatokat két körben támogatott a Fővárosi Önkormányzat. A 2023-ban kiírásra került pályázati felhívások nyertesei (Kék Pont Alapítvány, HepaGo projekt) a BKEF tavaszi testületi ülésén számoltak be a lezárult projektjeikről. A 2024-ben meghirdetett pályázatok kezelésével az önkormányzat a Fővárosi Szociális Közalapítványt (FSZKA) bízta meg. A rendelkezésre álló forrásra (19.200.000 Ft) összesen 37.045.100 Ft támogatási igény érkezett. A pályázati támogatásból végül az ArtWorkShop Egyesület (HepaGo projekt), a Háttér Társaság, a Drogprevenciós Alapítvány és a Drog Stop Budapest Egyesület programjai valósulhatnak meg.

Ennek keretében, 2024 júliusától 2025 május végéig:

- a HepaGo projekt Budapest III. kerület (Óbuda), VIII. kerület (Orczy negyed), IX. kerület (Gubacsidűlő, Soroksár), X. kerület (Népliget) területeken végez utcai megkereső munkát, HIV és HCV szűrést és tanácsadást, illetve HIV és HCV kezelésbe juttatást és kísérést;
- a Háttér társaság pszichológiai elsősegélyben, információnyújtásban és kortárstámogatásban tapasztalt önkénteseket képez, megkereső munkát folytat, ártalomcsökkentő csomagok osztásával, szűréssel és sorstárs önsegítő csoportokat szervezését valósítja meg valamint HIV-vel élőknek, családtagjaiknak és támogatóiknak fenntartott sorstárs csoportot is szervez;
- a Drogprevenciós Alapítvány a XIII. és XV. kerület közterein, az M3 bevezető szakaszának környékén, valamint a Nyugati pályaudvar aluljárójában fog utcai megkereső munkát folytatni, továbbá a Dózsa György úti nappali melegedőben és hajléktalanszállón és a Szabolcs utcai nappali melegedőben tartózkodó szerhasználó embereknek nyújt információs, felvilágosító szolgáltatást és számukra biztosít ártalomcsökkentő eszközöket;
- a Drog Stop Budapest Egyesület a IV., a XIII., a X. és a VIII. kerület területén fog megkereső munkát végezni és ártalomcsökkentő csomagokat osztani, valamint HIV és HCV szűrést végezni, továbbá folytatja a 2023 megkezdett csoportmunkát hajléktalan szerhasználók körében.

A Fővárosi Szolidaritási Alap támogatásával a Józan Babák Egyesület addiktológiai problémával élő nők speciális szükségleteire reagáló programot indított, melynek célja, hogy a droghasználó szülő és magzata/gyermeké olyan támogatást kapjon, amelynek segítségével könnyebben hozzáfér a számára szükséges szociális, addiktológiai és egyéb egészségügyi ellátásokhoz. A projekt keretében telefonos ügyfélszolgálatot tartanak fenn, illetve komplex művészetterápiával is segítik az érintett nők rehabilitációját.

IV. Kínálatcsökkentés pillér feladatai

„Javasoljuk a Fővárosi Önkormányzati Rendészeti Igazgatóság erőforrásainak megfelelő allokációját a Stratégia céljaival összhangban: a közterület-felügyelők és önkormányzati rendészek képzési anyagaiban folyamatosan hangsúlyosan jelenjen meg, hogy a keresletcsökkentés és a fogyasztók elleni fellépés helyett elsősorban a kínálatcsökkentés és a kereskedői magatartásokra koncentráljanak, az önkormányzat által üzemeltetett közterületi kamerarendszer kapacitásait a kínálatcsökkentésre: a terjesztési pontok és a terjesztők azonosítására összpontosítsa, a hatályos FÖRI-BRFK együttműködési szerződés módosításakor juttassa érvényre a Stratégia céljait.”

Megkezdjük a Fővárosi Önkormányzati Rendészeti Igazgatósággal (FÖRI) való rendszeres egyeztetések megszervezését, illetve az önkormányzati rendészek számára képzési anyagok kidolgozását. A képzéssel kapcsolatban első lépésként felmértük, hogy milyen tudás átadása segítené a közterület-felügyelőket munkájuk során. Ennek felmérésére találkozókát szerveztük kerületi önkormányzati rendészetek vezetőivel is. Az egyeztetéseken elhangzottak alapján kidolgoztunk egy képzési tematikát, amelyet első körben a FÖRI csoportvezetőinek körének tartunk meg. A képzésre 2024 novemberében fog sor kerülni, majd ennek a tapasztalatai alapján a kerületi rendészetek dolgozóinak szóló képzés tematikáját kidolgozva folytatjuk a rendészeti dolgozókkal való munkát.